

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، التي
آیلغی (۳۵) غروشدرد. ممالك اجنبیه ده
سنه لکی (۱۷)، التي آیلغی (۹) فرانقدر.
[يضاحات: نسخه سی الی پاره، التي
آیلغی بر جلد، هر جلد ۲۶ نسخه در.]

اخطارات

§ آبونه بدلی پشیندر،
§ آدرس تبدیلنده قرق پاره لک
بول کوندردلی در.
§ مسلكه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور. درج ایدیلمه یازیلر
اعاده اولونماز.

المجله

۱۳۳۰

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامی در

اخطارات

رساله مزردن آلدیغی کوسترملک شرطیله
بتون یازیلر هر هالکی بر غننه طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر.

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی
اولسی و آبونه صره نومروسنی محتوی
بولونمسی؛

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسرجه سی ده یازلمسی؛

§

پاره کوندردلیکی زمان نه یه دائر اولدیغنک
واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور.

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسؤل: ح. اشرف ادیب

۲ جمادی الاخره ۱۳۳۱ پنجشنبه ۲۵ نیسان ۱۳۲۹

عدد ۲۴۳

جلد ۱۰

اِقْتِصَادِيَا

مسلمانلره ايکنجی خطابه

کچکی یازمده ملی اقتصادیاتدن بحث ایتیم؛ بودفعه کندهده اونک
اک مهم بر شعبه سی اولان اسلام اراضی واملای کندن ، اونلرک لزوم
و صورت حفظ و حایه سندن بحث ایده جکم :

اولا، سزه شونی خبر ویره یکه ، اسلام دیاری دیدیکمز شویتیم
و پریشان یوردک هر حزوئک مسلمان الندن چیقوب خرسیتیان اللرینه
کیرمسی ایچین هر پرده، آناتولینک هر کوشه سنده متعدد جمعیتلر وار.
بن بونلرک اجرا آتی، سبیل الرشادک سوکی ستونلرنده منتظماً درج
ایدرك اسلام اراضی واملای کئک خرسیتیانلره ، اجنیلره ناصل کچمکده
اولدینکی و بونک مسلمانلرک حیات و موجودیتی ایچین ناصل برتهلکه
بولندینکی عرض ایله بدبخت و طنداشلریمی. دینداشلریمی وظیفه باشنه
چاغیره جغم ..

بوکون، امین اولکیز، ای بنم اویقولی ملتداشلرم ، آناتولی ،
عراق و سائر متباقی اسلام اوجاقلری ، یوش یوش خرسیتیانلرک ،
اجنیلرک اللرینه کچور. سوکی آناتولینک قونیه سنده بر جوق
چفتلرک ، اراضی آلمانلرک النده ، ازمیرده روملرک و یونانلرک
قبضه تملککنده ، قیمتی عراقک بغداد و بصره سنده اک کوزل واک
منبت اووالر انکیزلرک حوزه حکمنده بولنیور . بونلره قارشى
کوزلریکزی آچایه جق ، الکزده کی اراضی واملای کی بونلره قایدیرما-
دقدن ماعدا ، الکزدن چقانلری ده استرداده تشبث ایله موفق
اولمایه جق ، صوکره ، مسلمانلرک تعالی و ترقیسی ، ثروت و شوکتی
نامنه بو زوالی اسلام دیارینی ، بر جوق یرلرنده حاکم بولونان
خرسیتیانلرک الندن قورتارمایه جقمیسکیز؟ نه غریبدرکه، مسلمانلق
کندی یوردننده ، کندی اوجاغنده ، کندی سینه سی اوزرنده
خرسیتیانلرک زبون محکومی بولونسون!.. اوت، بنم بدبخت و طنداشلرم،
بو، بر قاجمه، فقط حقیقت!.. کوزلریکزی درت آچیکز. قولاقلریکزی
ایفاظ ایدیکز، وجدانکزی دیکه ییکز: مسلمانلق ، کندی دیارنده
بیله خرسیتیانلرک اوکنده رجعت ایدیور.. خرسیتیانلر ، مسلمانلری
ازیور . مسلمانلرک سینه سندن قایدقلری پارملره، املاک ایله اونی
چیکنه یورده و بوتون مسلمانلری خرسیتیانلرک شوکت و تعالیسی اوغرنده
غریبه کی حاکمیتی و تفرق مادیسنى شرقده نقل و تشمیل ایده ک بوزوالی
متروک ویتیم اسلام دیارینی ده بوسبتون چیکنه مک اوغرنده قوللانیور .

آه ، عزیز دینداشلر ، بوقاجمه دنیانک هیچ بریرنده ، هیچ
برملتنده کورولمه مشدر . هیچ برملت ، هیچ بر دین ؛ کندی مزارینی
کندی ایله قازمامش ، کندی بونونی ، کندی اطاعت و انقیادیه
باشقهلرک بویوندیر یغنه کیرمه مشدر . . بوزلت و فجاعت بزه مخصوصدر .
بز هم ملتیمزی . هم دینیمزی کندی سفات روحیه و اخلاقیه مزله ،

اولدینکی ، عقلده بعضاً مرضه دوچار اوله رق فطرت معتدله نك
اقتضا ایتدیکى بر صورتده وظائفی ادا ایده مز، کورولیورمی؟ (که (صفراوی)
اولان ذاته بال آجی کلیورا (احول)، بر عددینی ایکی کورور. ایشته استاد
معظم (مرحوم مصر مفتیسی شیخ محمد عبده) حضرتلری ده بو
صورتله جواب ویره مشلردرکه بوندن آبی بر جواب تصور اولنه ماز.

عقل اعتباریه السائلرک اک-بوکی اولان بعض فلاسفه نكده وجود
باری بی انکار ایتمی بوجوابی قبولدن قطعاً منع ایتمه لیدر . چونکه
قوی اولان بر جسمه مرض طاری اوله رق اعضاسنک بر قسمی وظائفی
ایفادن غافل اولوب قسم سائری ینه قوی اوله رق قالدینکی کی عقله
عارض اولان مرضده عقلی بوحاله کتیرر .

حکمت جدیدده ثابت اولدینکی وجه ایله هر نوع ادراکات ایچون
دماغده کندیسنه مخصوص بر مرکز واردر . مرض ، بعضا شو مرکز
بر قسمنه عارض اولدینکی حالده دیکر بر قسمنه عارض اولماز . علوم
طبیعیه علماسی بونی کشف ایتهلریله بومرا کزه عارض اولان مرضی
طرق جراحیه ایله معالجهیه موفق اولمشلردر .

بونک ایچون درکه : بعض انسانلر واسطه ادراک اولان مراکزک
قسم دماغیسنه عارض اولان تغیر دمویه دن طولانی ارقام حسابیه دن
بر قسمنی اونوتویورده معالجه جراحیه ایله معالجه ایدیلرک شفایاب
اولنجیه قدر او ارقام حسابیه نك بولندینکی مسئله حسابیه بی حل ایتمه
قادر اولامیور . کذلک شوراسی ده مرتبه ثبوت واصل اولمشدرکه :
بعض انسانلرک دماغده اولان مراکز ادراکک بر قسمی مختل
اولدینکی حالده دیکر بر قسمی تقوی ایدرک ادراک خصوصنده عقل
عقلایه تفوق ایدیور .

صوکره بعض مجنونلر کوریلدیورکه کندیلرندن حساب و جبره عائد
اک مشکل بر مسئله سؤال ایدلیدیکی زمان او مسئله دن بداهتله جواب ویریورلر .
حال بوکه او مسئله اک جوال ، اک ذکی بر ریاضی دن سؤال ایداسه اونی
حل ایتک ایچون ساعتلرجه زمانه محتاج اولیور .

خلاصه کلام : صانع عالمک وجودینی اعتقاد، بشرک غرائز و فطرتنه
مودوع بولوندینکی ثابت اولمادینکی تقدیرده بونی براهین نظریه ایله اثبات
ایده رز . چونکه صانع عالمک وجودینی اعتقاد ، فطرت و طبیعت بشرده
بولوندینکی اثبات ایده جک براهین نظریه یك چوقدر . مقاله نك
باش طرفنده ایراد ایتدیکمز شیلرده ایشته بوجهلر دندر . « ان فی خلق -
السموات والارض لآیات لا ولی الالباب [۴] » « فی الارض آیات للموقنین
وفی انفسکم افلا تبصرون » [۵]

مترجمی

آقسه کیلی احمد صمدی

[۴] « کوکلرک ، برلرک برادیلشنده ارباب عقول ایچون پک چوق علامتله
نشانهلر واردر »

[۵] « اهل ایمان ایچون یر بوزنده قدرت و وحدانیت الهیه بی اثبات ایدر
نیجه دلائل واردر ، نفسکزدهده بر جوق دلائل ، آیات بینات موجوددر .
سز بونلره باقیورمیسکیز ؟ »

قوت و شوکتی، احتشام و نفوذی نرودہ، مسلمانانگ عجز و احتیاجی نرودہ؟...

کچن خطابه مدہ سوبلديکم کي انسانلرک و ملتلرک حکم و قدرتی پاره ايله اولديني کي دينلرک، مدنيتلرک ده شوکت و تعاليسي انجق ثروته، تجارت و اقتصاد ايله اولور. مسلمانلر اقتصاداً خرسيتيانلر اسير بولونجه، مسلمانلق هيچ برزمان خرسيتيانلرک حقارت بويوندو. روغندن قور توله ماز... مسلمانلق اقتصاداً مغلوبيتلر اوغراتان بزز. بزم، اولياي امورمرك، علميه مرمك، خلقمرك جهالت و عطائي در. حكومت مسلمانلرک منافع حياتيه سني حمايه ايتيور، علميه مرم وظيفه ارشاديه سني ياپمايور، خلقمركور کي حرکت ايديور. نتيجه ده اسلام اراضي، املاکي الدن چيقور.

مثلا استانبولك بك اوغلي، قاضي کوي، حيدر پاشاسي، ازميزك قوردوني، فرنك محله سي والح... يرلر عادتاً صرف خرسيتيان شهرى حالته گلش کي... بونك سبي، مسلمانلرک خرسيتيان سيل اقتصاديسي اوکنده متبادياً رجعت ايتسيدر.

فقط دوشونمه يورمي يزکه، ناصل بويرلرده مسلمانلق اورته دن چکيله رک اوراده صرف خرسيتيانلق قائم اوليور، عينيله، ديگر يرلرده ده ملاکتلرده ده مسلمانلق مغلوب اولونجه اورالري ينه خرسيتيانلرک الله کچرک مسلمانلرک نشانه قالمايه جق و بوحال تماقب و توالي ايد ايد نه ايت بواسلام ديارنده مسلمان استقلالندن، مسلمان اقتصاد و مدنيتندن اثر قالمايه جق، و بوتون مسلمانلر و مسلمانلق يواش يواش اورته دن قالمش بولونه جقدر.

ملت و دينلر، بولونقلري يرلرده مالک اولدقلري املاک و اراضي ايله، ثروت و سرمايه ايله متناسباً قوت و نفوذه صاحب اولورلر. املاک و اراضي الدن چيقمش، ثروت و اقتصاداً افلاس ايتش برملت و دينک ياشاماسي و بولونديني يردده قاله ييامسي ممکنيدر؟... هاني محارستانده کي، صربستانده کي، يونانستانده کي، رومانياده کي الح... مسلمانلق نروده؟... فقط بزم ملاکتمزده، بواسلام ديارنده خرسيتيانلق پک کوزل ياشور، حتی مسلمانه حاکم اولور... سبي: اقتصاد، املاک و اراضي نقطه نظرندن تفوقدن باشقه برشي دکلدرد. اگر بزر بويه کيده رسه ک، بويکانه مستقل اسلام دولتنک عاقبتی ده اوزواللي اجزاي وطنک فلاکتدن باشقه برشي اولمايه جقدر... ائ نه ايت بورالري ده خرسيتيانلرک حاکميتي آلتنه کيره رسه آرتق اسلاملرک نفس آله جق برنجرمسي قالمايه جق، يوش يواش اسلام شيمه و سجييه سي بوزوله ق، اسلام اخلاق و روحی تفصح ايددرک معاذالله يابوتون دين و ملتيمزله برابر ايد جکزد، ياخود خرسيتيانلرک انقلاب ايله جکزد...

بو، پک فجيعدر، فقط حقيقتدر. و بونک باشقه درلو اولمسنک ده احتمالي يوقدر. اقتصاداً محکوم و مغلوب اولان هيچ برملت، و هيچ بردين ياشايماز... چونکه اقتصادي مغلوبيتي اجتماعي، سياسي و عسکري مغلوبيتلر تعقيب ايدر... ايشته مثالي: اولکي محاربه لريمز، بالقان محاربه

کندی عزت نفسلرکمزله، کندی ديني و ملي غرورسز لغمزله باشقه لرک، اجنبيلرک، خرسيتيانلرک قهار و خائن آياقلري آلتنده چکينه تيورز... خواجه لريمز، عالمريمز، جهالت و شيمه سزک دولاييسيله دينلري، ملتيلري مدافعه ايدميور، منور کچين کنجلمز، اجنبيلرک، خرسيتيانلرک؛ مسلمان روح و اخلاقي، مسلمانلق سجييه و خصلتي، علوجناب و عاطفتي، مسلمانلق حرکات و فعاليتلري افساد و اخلاص ايتمک، توقيف و منع ايله مک، انحلال و تفسيخه اوغراتق ايچين قوردقلري طوزاغه کور و بودالا براخلاصز لقله دوشويور... بوصورتله هر طرفدن، مسلمانلق ازيديور، اسلاملرک اخلاق و عاداتي، تکامل و مدنيتي منفي بر شکل آيور. هم دين و ملت، هم ده مسلمانلر آراسنده کي بين الملليت محو اولوب چورييور... و بو حالده ده بوتون مسلمانلق کندی الله، کندی آياغله، خرسيتيانلرک تحت حاکميتنه کيرييور... بوکيرمه نک اخلاقي ردماعي جهتلري اولديني کي اجتماعي و اقتصادي صورتلري ده وار... بن بوراده، برنجي جهتلري باشقه بر مقاله يه تعلق ايددرک ايکنجي شقي تحليل ايد جکم و بوتون مسيوليترلري ميدانه فيرلا تاجم:

بوکون بر قاجمه، داهي دوغريسي، بر ذلت و سفالت وار: اوده يواش يوش مسلمانلرک کندی ديارنده بيله خرسيتيانلرک زبون و محکوم اولسي... بو ناصل اوليور؟ شويله جه، سسر و صدا سز، يعني اجتماعي و اقتصادي اوله رق... اسلاملر، کندی ملاکتلرک ثروت و احتشام، تجارت و اقتصاد نقطه نظرندن اک مهم واک زياده ترقي و تعالي يه مستعد يرلردن تدريجاً چکيليور، خرابه لرده يرلشيور، داهي دوغريسي تونه يور... بوصورتله مسلمانلق اورالردن رجعت ايددرک مدني و اقتصادي موقعلري خرسيتيانلرک ترک ايديور. اورالري مسلمان ديارندن اولديني حالده اسلاملرک بر علامت بولونمايور... و بوصورتله مسلمانلرک ثروت و املاکي، اراضي و اموالي بيت المال مسليمندن اکسيله رک اجنبيلرک، خرسيتيانلرک، کليسالرک قاصه لرينه، خزينه لرينه آقيور... اک نه ايت خرسيتيانلر افندي، مسلم نلر خدمتي اوليور...

افرادى سفيلى و پريشان اولان، هر کون، هر واسطه ايله عزت نفسلري، حيثيت شخصيلري، باشقه لرک اللرنده بولونديني ايچين، چيکمه نن، تحقير ايديلن بر ملتک، اک عزيز حسيات دينيه سي، کنديسنه دشمن بر دينک احتشام و حاکميتي وکنده متبادياً تحقير ايديلن سالکلري اولان بر دينک انقراض و انحلالدن قور تولماسنک امکاني يوقدر... دينلر، ملتيلر آنجق عزت نفسله، کندی غرورلريله، اونلر و يريلن اهميت و تعالي ايله يشار. يوقسه کندی دين و ملتک کرک بالواسطه و کرک بلاواسطه، هر درلو تحقيرلر، ذلتلر، محکوميتلر تحمل ايدن بر ملتک ديني البته تماماً شيمه سني، غايه سني، مقاصد و وظائف غيب ايدر... ايشته، بز مع التأسف، شيمدي بو حالده يز. اسلاملر سفيلى و پريشان، فقير و محتاج، مسلمانلر ده محکوم و زبون... ديني، ملتيتي يوکسه لته مين هيئت اجتماعيه لرده بوسبوتون حقير و ذليل اولورلر... خرسيتيانلرک

احوال اسف اشتماله حصر ایدہ رک بوخصوصده شایان عبرت صفحه لردن بمضیلرینی عرض ایتشدم . بودفعه ایسه مسلك عامیه نك موقع اجتماعی واداریسنه تشمیل تدقیقات ایله اووایدہ وجودہ کتیریلن آنارغفلتدن بحث ایتک ایستورم .

دین مین اسلام سعادت دارینی کافل اولدینی جهته احوال مدنیہ وسجایای اخلاقیه مزك ناظم اساسی قرآن کریم ایله ادله سائر شرعیہ اولوب ملت اسلامیہ نك كرك منفرداً و كرك مجتمعاً اجرا ایدہ جکاری اعمال دنیویہ دن هیچ بریسی احکام شرعیہ قارشى ایچی وجهله برر وضعیت آلمقدن خالی اوله ماز فی الحقیقه مذاهب سائر اصحابی آره سنده دین برامر وجدانی اعتبار ایدیلوب هر شخصك هویت مغویه سندن خارجه حقیقه مدینی ورهبان صنفی آنحق ریاست روحانیه ایله وظیفه دار اولدینی حالده علمای اسلامیہ نك عهدۀ فضیلتندہ بك باشقه وظائف تقرر ایدیه رك شعبات حکومت بیلہ متشرعینك معاونتدن وارسته قالدہ مامشدر .

بو کیفیت بر حقیقت قطعیه اولدینی حالده علمایه اولان احتیاجك ماهیت و کمیتی بزده ناصل بر مقیاس ایله تقدیر ایدلیکی و بوزمرۀ فاضلهیه مستحق اولدقاری مواقع اشغال ایتدیریلوب ایتدیرلمدیکی قضیه سی اهمیتله شایان نظر اولسه کر کدر .

طلبة علومدن برافندینك « نصر » دیدیکی کون ایله اجازت دعاسنه « آمین » خوان اولدینی زمان آره سنده کندیسى ایچون غایۀ خیال درسه چیقوب بین الامثال تمیز ایله طلبه جمع ایتک ، ابوئی ایچون زبده آمال اوغللری فاتح قبه سی آلتندہ تحتہ دوکک ، خواجه افندی ایچون مقصد اقصى دخی کندیسنه قدر کلش اولان سلسله تدریس طلبه سی ادامه ایتک درکه حیاتك شو مغفل لمعانه آلمیم افکار ایدرکن وجوده کلن اتحاد آمال مدارسى هرشیدن اول بردرسعام محررجی حاله کتیره مشدر . بر عربی عالمندن بك چوق خدمت بکلنه بیلدیکی حالده حاکم اولغه بیلہ تنزل ایتمین عالمر بدایت اسلامدن بری کوریلہ گلشدر . حقى رؤس امتحانسه مکرراً کیردیکی حالده موفق اوله مایوبده کندیسى مدرسه یه وقف ایدیه رك تارك دنیا وتعبیر مخصوصیلہ « قدماى لایفلاحون » زمهرسنة داخل اولانلر بوکون بیلہ اکسیك دکدر .

او قوق ، او قونق ؛ او قورکن تفيض ، او قودیرکن تکمل ایتک ؛ علمك ذوقی آلمش کیمسهر ایچون عادتاً برغداى روح حکمنده ایسه ده بر علمك سالکینی (اکمال نسخ) ایتدکن صکره عمومیتله تدریس سوداسنده اولورسه معلومات مکاتبه لرینك تطبیقات فلیه سی لفظی مراد اولمقدن برخطوه ایلری کچه مز . مخاطبینك استفادہ سنی تأمین ایدہ بیلیمك ، حق اظهار فضله مقتدر اولمق مسثنی بر استعداده وابسته درکه شوقالینتی مسلکیله توفیق ایلینلر شهبه سز خیر الخلف یتیشدیرمك بختیارلغنه نائل اولورلر . بالعکس مدقق بر مؤلف ، متبّع بر مفتی ، عادل بر حاکم ، بلیغ بر واعظ ، جوال بر آووقات اولمق کبی معلملکدن بوسوتون آیری استعدادره مالک اولان وظیفۀ تعلیمه هوس ایتدکری

به لری ... چونکه برملتک اجتماعی ، ملی ، سیاسی وعسکری ، عملی ومدنی قوتی آنحق و آنحق اقتصادیاى تشکیل ایدر .. اقتصادیا سز ، اجتماعیات ، مدنیت ، ملیت ، دین اولماز . هپسی محکوم سقوط وانقراضدر ... ایشته بوتون مسلمانلرک ومسلمانلرک حال حاضری . بنساء علیه ، یکانه چاره : تهلکه نك بك یاقینده اولدینی کور رک خواجه لریمز ، واعظلریمز ، کوی ومحله ماملریمز ومختارلریمز اللهنی ، دینی دوشونهرک ، دینداش لریمه آجیه رق ، مسلمانلغه یامش بولوباجنی جنایت وخیاتی ، کفر وعصیانی نظر دقه آله رق . دیناً وشرعاً مجبور بولوندینی خلقی ارشاد وحایه وظیفه سنی وجداننده ، روحنده برکولش کبی حس ایدیه رك وظیفه باشنه قوشملی ... جامعلرده ، کویلرده ، محله لرده ، هر ، هریرده فقط کمال سکوت ووقار ایله مسلمانلرک اجنیلرله قطعیاً آیش ویریش ایتمه لریمه ، اجنیلرله نه قدر محتاج اولورسه اولسون قطعیاً املاک و اراضی صائم ، ترهین معامله سی یاپنا . ملریمه ، اجنیلرله هر درلو معاملات و مناسبات اقتصادیه یی قطع ایتلریمه ، اولنری قازاندریمغه دکل ، بلکه اولنردن قازانلریمه ، اسلام زنکینلرینك مسلمان اموال واملاکنی ، ثروت واقتصادی محافظه ایچین هر درلو واسطه لره مراجعت ایتمه لریمه دائر هم حقیق لری . فلاکتلری ، همده دینی ووطنی وظیفه لری ، حق لری ، مجبوریتلری آکلاهرق وعظ ونصیحتلر ویرملی ، صوکره بواشی تعقیب ایدیه رك ، هیچ بر زمان آرقه سی کسمه یه رك ، یورولمایه رق ، بیلمایه رق آیلرجه ، سنلرجه اوغراشه رق اسلام لری بودرلو حرکتیه مجبور ایتلیدر ...

خطابه باشنده سولدیکم کبی ، خرسیتیانلرک اسلام اراضی واملاکنی آلمق ایچین آره لرندہ کی جمعیتلردن ، اولنرک یابدقاری ایشارک استند . نستقرندن ، بوتون خرسیتیانلرک بوخصوصه دائر اتحاد واشترا کنندن ، حتی بوکا دائر یرلی وعثمانلی خرسیتیانلردن بعضیلرله اجنیلرک اشتراک واشتلافندن ، اوروپالیرکده بواشده یرایلرله متحد اولدقنلردن مدلاً وثائقله بحث ایدہ جکم وبوتون حقیقتلری میدانہ قویه رق دین وملیت وظیفه می یامیه چالیشه جیم .. بو حقیقتلره . فلاکتلره ، تهلکه لره کوز یوموبده بودینی ووطنی وظیفه لری ایفا ایتیه جک خواجه لریمز ، واعظلریمز ، کوی ومحله ماملریمز تشهیر ایدہ جکم ... حکومتلری ملی ودولی وظیفه لریمه چاغیره جیم .. بوخصوصه قطعیاً بیلمایه جیم وقورقانه جیم ... ایشته شیمدن سولبورم : مسلمانلنی ، اجتماعاً ومدنیة ، اقتصاداً املاک و اراضی اعتباریلہ ، هیچ اولمازسه کندی دیارنده ، خرسیتیانلرک بویوندوروغندن قورتارمایه جق بویوکلره ، زنکینلره ، خواجه لره یوز بیک تأسف اولسون ! ... صالح عبدالله

تنبيه و تحذير

مسالك علمیه

اولکی مقالہ می مدارس علمیه ایله منتسبلرینك محکوم اولدینی